

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Николай Емилов Попов, дн

**относно дисертационен труд на Теодора Валериева Цолова
за присъждане на образователната и научна степен “доктор”**

**Тема на дисертационния труд: “ Комплексна кинезитерапия при
шийен болков синдром ”**

Научен ръководител:

проф. Зоя Горанова, дн

Лечението на шийните болкови синдроми е сериозен съвременен здравен проблем. В международен мащаб физикалната терапия търпи непрекъснато развитие в тази насока. В този смисъл темата на труда е уместно насочена, актуална, с практическо и теоретическо значение.

Дисертационният труд на Теодора Цолова е представен в обем от 163 машинописни страници стандартен текст. Добавени са и 25 стр. приложения с използваните форми и скали за оценяване, като общият обем на труда достига 188 стр. Структуриран е стандартно, като съдържанието е представено в два основни раздела – литературна справка и собствени проучвания. Съотношението в обема на разделите е според изискванията – 1 / 2 в полза на собствените проучвания.

Въведението е правилно насочено, въвежда в същността на проучвания проблем и позволява правилна ориентация в изложението на дисертационния труд.

Литературната справка е подробна, системна и целенасочена. Проблемът е разгледан както от гледна точка на западната медицина, така и от гледна точка на китайската традиционна медицина. Представянето на данните дава основание да се заключи, че докторантката действително е анализирала голям обем от публикации и е навлязла дълбоко в естеството на проблема. Съпоставянето на авторските мнения е умело и прочита на материала е наистина съдържателен. Така изложен, материалът в глава „Литературен обзор“ има приносен характер, представяйки съвременен системен обзор на научните постижения в областта на разглеждания проблем. Разделът завършва с уместно и задълбочено обобщение, което показва способността на докторантката да систематизира логично литературните данни.

Формулировката на научната хипотеза е правилна и се подкрепя напълно от представения анализ на данните от достъпната литература.

Целта на дисертационния труд е точно и ясно формулирана. За постигането ѝ са поставени 7 задачи. Те са правилно формулирани и дават възможност за аналитично постигане на поставената цел. Задача 7 по принцип е излишно да бъде изтъквана, тъй като по правило формулирането на изводи и препоръки е смисълът на всяко научно изследване от такъв калибър и може да бъде обединена със задача 6.

Организацията на изследването е описана пълноценно. Контингента на изследването е 61 човека, подбрани спрямо уместни критерии за включване и изключване. Проведена е анкета, чрез приложен въпросник и функционално изследване със стандартни и възприети методи. Пациентите са разделени на 2 групи на случаен принцип. И в двете групи преобладават лицата от женски пол. Контингента на изследването е анализиран задълбочено по възрастова характеристика, професия, давност на страданието. Тези данни са предпоставка за задълбочен и достоверен статистически анализ, какъвто на практика ни представя докторантката.

Използваните тестове за функционална оценка са съвременни, стандартни и коректно описани. Самото описание на тези част от използваните тестове и внедряването им в българската кинезитерапевтична практика представлява определен принос.

Използваните методи за статистически анализ са коректни и стандартни.

Апробираният метод на лечение с терапевтични упражнения, съчетани с мекотъканни техники и методи от китайската традиционна медицина кореспондира с работната хипотеза.

Целта на кинезитерапията е коректно формулирана и кореспондира с целта на научното изследване. За постигането ѝ са поставен 8 задачи. Те отговарят на поставената цел и отговарят на изискването да са конкретни, измерими и реалистични.

Апробираната кинезитерапевтична методика е описана като цялостна стратегия и детайлно представена. Приложените специализирани средства са описани задълбочено, обосновано е тяхното въздействие и са богато онагледени (уместно снимковия

материал е изложен в приложението). Така представена тази глава представлява значителен принос и на практика е сърцевината на докторския труд.

Анализът на представените функционални резултати е прецизен и задълбочен. Проличава умението на докторантката да установява и интерпретира правилно данните от реализираното изследване. Статистическият анализ е направен прецизно и отчетените резултати са максимално достоверни. Приложени са необходимите графики и таблици, илюстриращи получените резултати.

Би било уместно разделът с анализът на резултатите да завърши с обсъждане.

Представеният материал завършва с формулировка на 6 извода и 3 конкретни препоръки за практиката. Изводите е уместно да бъдат номерирани и съкратени като формулировка. Коментара върху всеки от тях е уместно да бъде оформен като заключение.

Като основни достойнства на представеният за рецензия дисертационен труд аз виждам:

1. Систематизирани са съвременни литературни данни относно характеристиката и лечението на шиен болков синдром.
2. Представя се цялостна комплексна методика за изследване и проследяване на динамиката на функционалния дефицит при лица с шиен болков синдром.
3. За първи път в България се разработва и описва детайлно кинезитерапевтична методика и алгоритъм за приложение на лечебни упражнения в съчетание с китайски традиционни методи при шиен болков синдром.

4. Реализиран е подробен функционален анализ на въздействието на специализирана методика за кинезитерапия, съчетана с традиционни китайски методи при шиен болков синдром.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният за рецензия материал представлява един завършен дисертационен труд с необходимите научни и лечебно-практични приноси в областта на кинезитерапията. Затова убедено предлагам на членовете на научното жури да пригледят образователната и научна степен „доктор” по научната специалност: 05.07.05 „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ), професионално направление 7.4. „Обществено здраве” на Теодора Валериева Цолова.

15.04.2019

София

.....

(проф. Н.Попов, д.н.)

R E V I E W

From prof. Nikolay Emilov Popov, PhD, DSc

**Concerning dissertation paper of Teodora Biserova Tsoleva for
awarding scientific and educational degree PhD**

**Title of the dissertation: “Complex kinezitherapy in neck pain
syndromes”**

Scientific supervisor:

Prof. Zoja Goranova, DSc

The treatment of the neck pain syndromes is a serious nowadays health problem. Worldwide physical therapy develops progressively in this field. That is why the thesis of the dissertation is properly orientated, actual and with practical and theoretical meaning.

The dissertation paper of Teodora Tsoleva contains 163 standard pages. Twenty-five pages of appendixes with the forms and scales, used in the dissertation have been added, and the whole volume of the paper is 188 pages. It is structured properly, and the content has been presented in two main parts – literature overview and personal observations. The proportion between the two parts is according to the requirements – ½ between the overview and personal observations.

The foreword is directed correctly, introducing in the hearth of the problem and allows correct orientation in the content of the dissertation.

The literature overview is in detailed, systematic and purposefully. The problem has been investigated both from the point of view of the western medicine and Chinese traditional medicine. The presented data allows to make the conclusion that the author really has been analyzed a large amount of publications and has been penetrated deeply into the soul of the problem.

The comparison of the different author's opinions is skillful and the content is really valuable. That way, the content of this part has contributing character, presented a systematic review of the scientific knowledge's in the field of the problem, that has been investigated. The chapter finished with appropriate and in detailed generalization, which shows the ability of the author to summarize logically the scientific data.

The definition of the scientific hypothesis is correct and has been supported completely from the presented systematic overview of the literature.

The aim of the dissertation is clearly defined. Seven tasks has been formulated for its realization. They are correctly defined and allows for analithical realization of the aim of the scientific work. The task 7 principally is unduly to be defined, because the formulation of conclusions and suggestions is the sense of every scientific paper of that value and could be combined with task 6.

The organization of the assessment is well described. The material of the investigation is 61 persons, selected according to appropriate criterion for inclusion and exclusion. An inquiry, with applied

questionnaire and functional assessment have been provided. The patients have been divided into two groups on accidental choice. Both the two groups are dominated with female patients. The material of the investigation is well analyzed in the means of age, profession and chronicity of the compliments. These data are which is a precondition for in depth and reliable statistical analizis, which in fact has been presented by the author.

The functional tests used for the functional assessment are standard and correctly descripted. The description of these tests itself and their introducing in Bulgarian physical therapy practice present a definite scientific contribution.

The methods for statistical analysis, used in the dissertation are correct and standard.

The presented therapeutic method, based on therapeutic exercises, combined with soft tissue techniques and methods of Chinese traditional medicine corresponds well with the scientific hypothesis.

The aim of the applied physical therapy is well defined and corresponding with the aim of the scientific investigation. There are 8 task formulated to fulfill it. They correspond with the aim and also fulfil the necessity to be exact, measurable and realistic.

The applied physical therapy program has been described as a whole strategy and in detail presented. The applied specialized methods are described in depth, their therapeutic effect has been validated, and also are well illustrated (correctly the pictures are put into appendix). Presented this way this chapter represents a valuable scientific contribution and actually is the sole of the dissertation.

The analysis of the presented functional results is precise and in to depth. The ability of the author to specify and discuss correctly the data from the assessment could be seen. The statistical analysis is precise and the received results were with maximal validation. The nessesary graphycs and tables, which illustrated the results, have been applied.

It will be of benefit if the chapter with the analysis of the results finished with summary.

The presented paper ends with definition of six conclusions and 3 practical suggestions. It could be of benefit if the conclusions were numbered and made short as definition. The comment of each of them could be separate as summary.

Positive aspects of the dissertation could be present as follows:

1. A systematic review of the nowadays literature data concerning the characteristics and treatment of the neck pain syndromes has been made.
2. A complete physical therapy method for assessment and follow up of the changes of dysfunction of persons with neck pain syndrome has been presented.
3. For the first time in Bulgaria a detailed physical therapy program combined therapeutic exercises and chinese traditional medicine in patient with neck pain syndromes has been presented.
4. An in-detailed functional analysis of the benefit of application of specialized physical therapy program, combined with Chinese traditional medicine in persons with neck pain syndromes has been realized.

CONCLUSION

The presented for review paper represents a complete dissertation with the necessary scientific and clinical contributions in the field of physical therapy. That's why my suggestion for the scientific jury is to award the scientific and educational degree PhD to Teodora Biserowa Tsoleva.

15.04.2019

Sofia

.....

(prof. N. Popov, PhD, DSc)